

กลุ่มงานเวชกรรมสังคม

โรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมา

นพ.ชัยสิทธิ์ มีทวานนท์
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมา

นพ.กฤติกา หงษ์ไคพานิช
หัวหน้ากลุ่มงานเวชกรรมสังคม

นางคารมณี มะลิหาล
หัวหน้างานรักษาพยาบาลและ
บริการสุขภาพชุมชน

นางสิริกัทร วิดกั้ง
หัวหน้างานส่งเสริมสุขภาพ
และฟื้นฟู

นางวิชรา สอนใหม่
หัวหน้างานพัฒนาระบบบริการ
ปฐมภูมิและสนับสนุนเครือข่าย

น.ส.สาธิตา มาจะบะบ
หัวหน้างานยาเสพติด

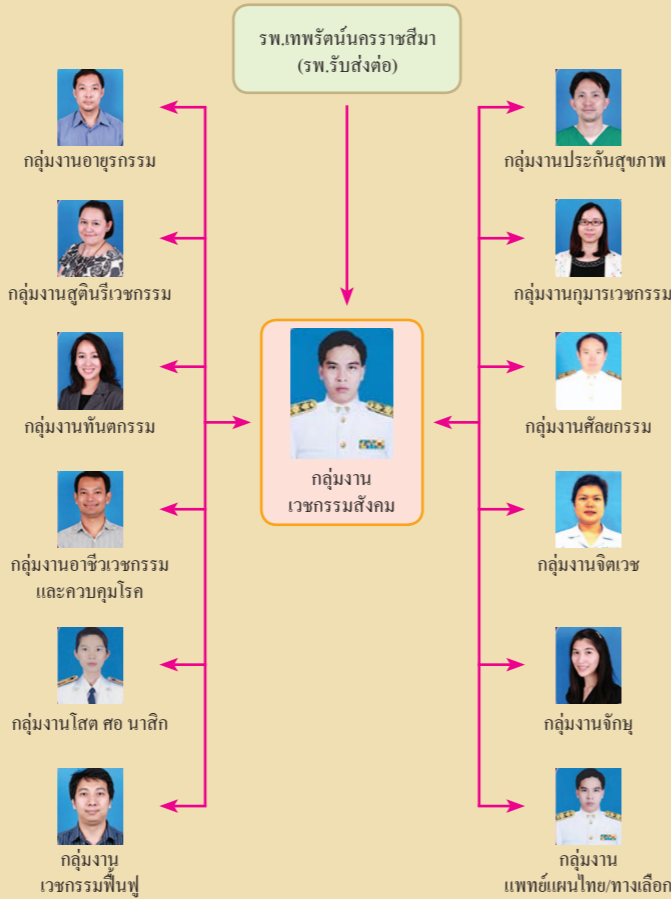
นายวุฒิภัทร สอนใหม่
หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน 8
เมืองใหม่โครครวด

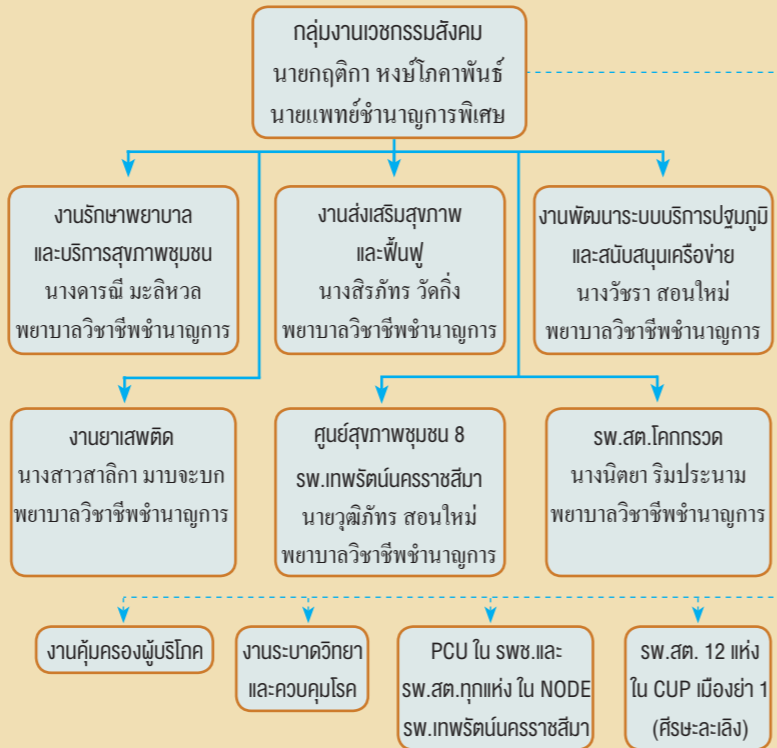
นางนิมิตยา ริมประนารณ
ผอ.รพ.สต. โครครวด

345/5 ม.6 อ.มิตรภาพ ต.โครครวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30280
โทรศัพท์ 0 4439 5000 ต่อ 607
E-Mail : Nakhonvet@gmail.com , WWW.Thepparathospital.go.th

จุดเชื่อมต่อของระบบสุขภาพ โรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมา (DHS Link of Thepparat System)

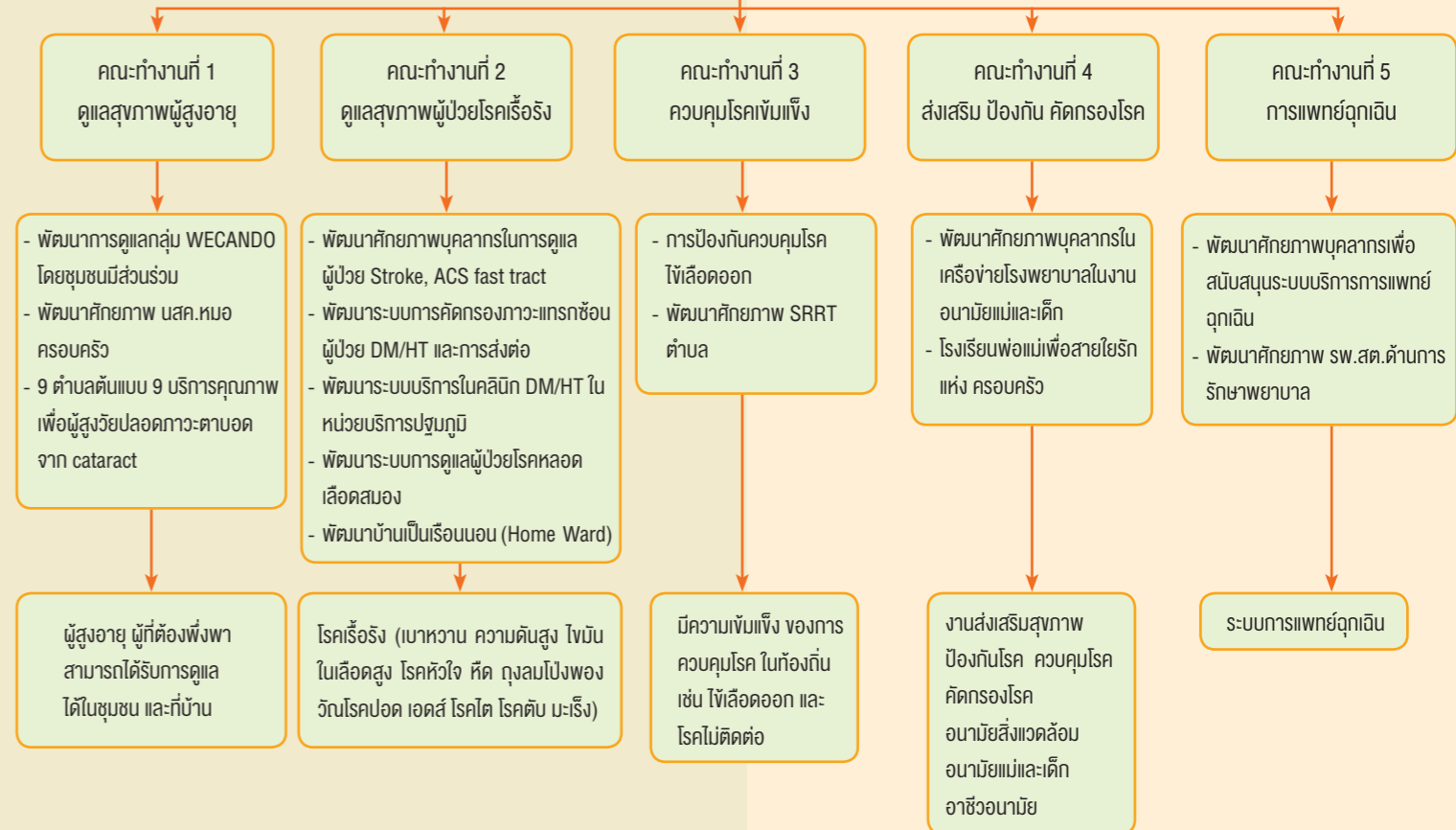

โครงสร้างกลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมา

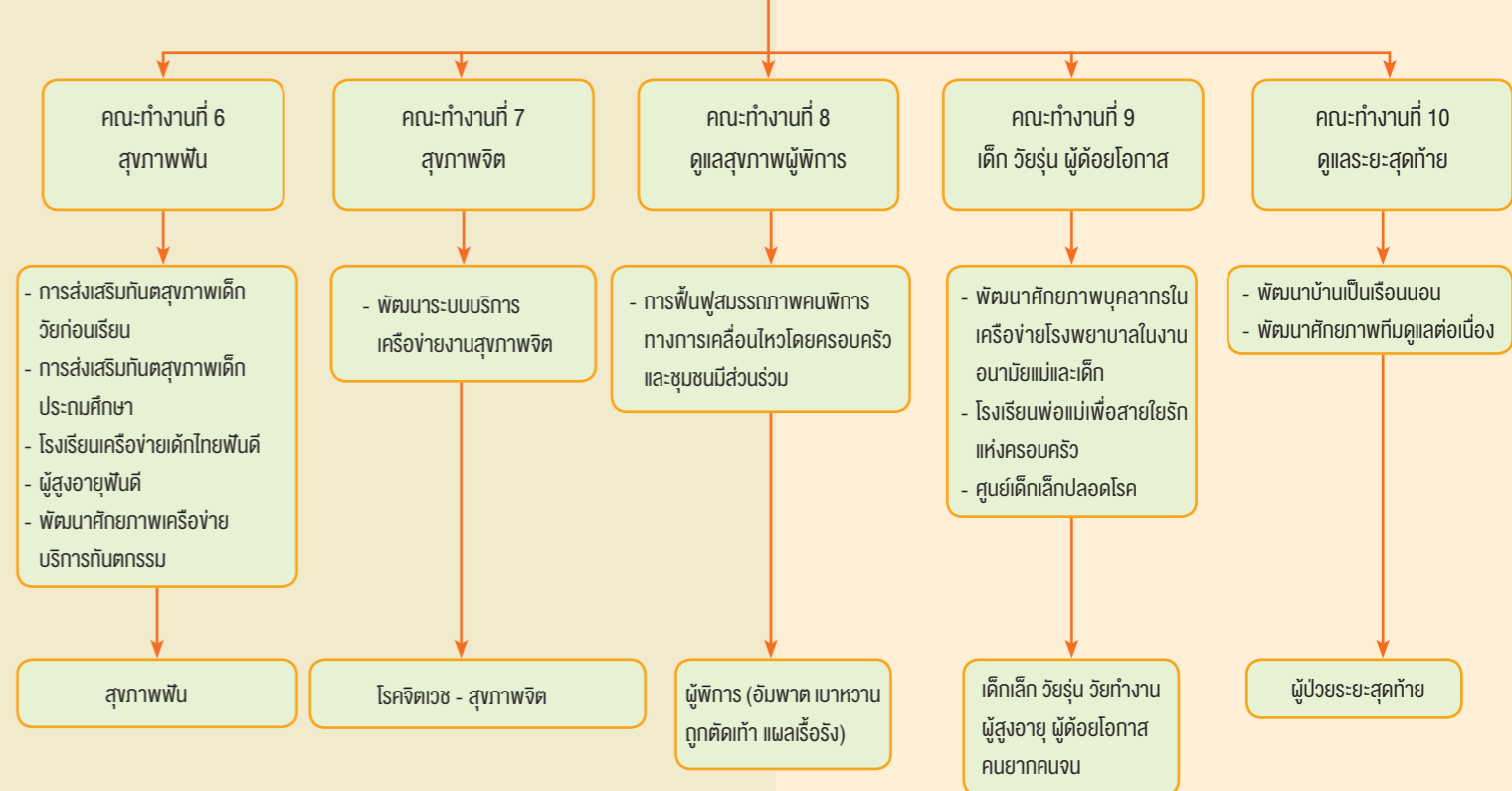

*** เทียบเคียงและอ้างอิงจาก โครงสร้างหน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ตามหนังสือที่ สช 0201.032/ว 29 ลงวันที่ 31 มกราคม 2555

ศูนย์ปฏิบัติการ สหสาขาวิชาชีพเพื่อจัดบริการตาม Essential Cares กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมา

ศูนย์ปฏิบัติการ สหสาขาวิชาชีพเพื่อจัดบริการตาม Essential Cares กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมา

จุดเชื่อมต่อของระบบสุขภาพ (Link of Health System) ภาคีของระบบสุขภาพอำเภอเมืองนครราชสีมา (DHS)

โครงการนำร่อง ของศูนย์ปฏิบัติการ สหสาขาวิชาชีพเพื่อจัดบริการตาม Essential Cares

โครงการ 9 ตำบลต้นแบบ 9 บริการคุณภาพเพื่อผู้สูงอายุปลอดภัยตาบอดจากโรคต้อกระจก
โรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมา น้อมเกล้าฯ ถวายในวโรกาส 5 ธันวาคม 2556

1.หลักการและเหตุผล
การผ่าตัดผู้สูงอายุโรคต้อกระจกแบบบูรณาการ (Integrated cataract management) หมายถึงรูปแบบการผ่าตัด รักษาผู้สูงอายุโรคต้อกระจกจำนวนมากในคราวเดียว โดยการบริหารจัดการระบบทั้งหมด จำนวน 9 ระบบบริการ ตั้งแต่การ ค้นหาผู้ป่วยในชุมชน การตรวจประเมินเบื้องต้นเพื่อคัดกรองสภาพความพร้อมของผู้ป่วย การหมุนเวียนจัดลำดับส่งหรือ เคลื่อนย้ายผู้ป่วยเข้าและออกจากเตียงผ่าตัด การควบคุมระบบเอกสาร การจัดสถานที่ การออกไปนัด การดูแลผู้ป่วย หลังการผ่าตัด การสอนสุขศึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ การจำหน่ายผู้ป่วย รวมระยะเวลาให้บริการทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ (กลุ่ม งานจักษุ โรงพยาบาลชัยภูมิ ,2552)

จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข ในช่วงปี พ.ศ.2553 ถึงปี พ.ศ.2555 มีผู้ป่วยโรคต้อกระจกรายใหม่ โดยเฉลี่ยมี แนวโน้มเพิ่มสูงถึงปีละ 60,000 คน และในปี พ.ศ.2556 มีผู้ป่วยโรคต้อกระจกที่ต้องรอรับการผ่าตัดอีกกว่า 100,000 คน ผู้ป่วยโรคต้อกระจกที่นำไปสู่ภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Blinding cataract) มีจำนวนมาก ถึง 15,000 – 20,000 ราย ต่อปี ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนถึงขนาด และความรุนแรงของปัญหาทางสาธารณสุข หากไม่ได้รับการจัดการอย่าง รีบด่วน

จังหวัดนครราชสีมา โดยหน่วยบริการภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินงานด้านการผ่าตัดผู้สูงอายุโรคต้อกระจก มีเพียง 8 แห่ง ได้แก่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนครราชสีมา โรงพยาบาลค่ายสุรนารี โรงพยาบาลปากช่องนานา โรงพยาบาลเทพรัตน นครราชสีมา โรงพยาบาลโคราชเมโมเรียล โรงพยาบาลชนตเมธี โรงพยาบาล ป.แพทย์ โรงพยาบาลกรุงเทพ ซึ่งยังไม่มี ความครอบคลุมของการเข้าถึงระบบบริการการตรวจรักษาโรคต้อกระจก และการดูแลป้องกันไม่ให้เกิดภาวะตาบอดจาก โรคต้อกระจก โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา ที่มีประชากรผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเสี่ยงโรคต้อกระจก จำนวน 32,077 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองนครราชสีมา , 2556)

โรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมา โดยกลุ่มงานจักษุ มีการกิจกรรมรับผิดชอบดูแลด้านจักษุสาธารณสุข พื้นที่ บริการอำเภอเมือง และใน NODE รวมทั้งหมด 8 อำเภอ ซึ่งมีประชากรทั้งหมด จำนวน 762,505 คน จากการวิเคราะห์ บริบทตนเองและกลุ่มผู้รับบริการ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินงาน ในปี 2556 พบจุดแข็งที่สามารถนำมาขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสำคัญดังกล่าวข้างต้น ซึ่งประกอบด้วยกรรมที่มีงานจิตอาสา ได้แก่เครือข่ายจักษุแพทย์ที่มี ประสบการณ์ความเชี่ยวชาญ มี สปสช.เขต 9 นครราชสีมาให้การสนับสนุน มีสมาชิกเครือข่ายสมาคมพยาบาลเวชปฏิบัติ ทางตาเป็นที่ปรึกษา ภาคเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงานด้านการตรวจคัดกรองต้อกระจก เครือข่ายหน่วย บริการต้อกระจก และหน่วยบริการปฐมภูมิให้ความร่วมมือ องค์กรภาคประชาชน กลุ่ม อสม.มีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงพยาบาล

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการขยายผลการผ่าตัดผู้สูงอายุโรคต้อกระจกแบบบูรณาการ โดยมีการบริหารจัดการระบบบริการ คุณภาพทั้ง 9 ระบบบริการ ไปสู่ตำบลต้นแบบที่มีบริบทและสภาพปัญหาเรื่องโรคต้อกระจก ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ครอบคลุมประชากรกลุ่มเสี่ยง กลุ่มงานจักษุจึงได้จัดทำโครงการ 9 ตำบลต้นแบบ 9 ระบบบริการคุณภาพ เพื่อผู้สูงอายุ ปลอดภัยตาบอดจากโรคต้อกระจก โดยมีรูปแบบเป็นโครงการนำร่อง ระยะที่ 1 เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวาย เนื่องในวโรกาส 5 ธันวาคม 2556 และหากเกิดสัมฤทธิ์ผล ประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ จะได้พิจารณาขยาย ผลโครงการระยะต่อไป

- 2.วัตถุประสงค์**
- 1.เพื่อนำบทเรียนการรักษาคือการตรวจแบบบูรณาการขยายผลสู่พื้นที่ตำบลต้นแบบอย่างสอดคล้องตามบริบท
  - 2.เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโรคต้อกระจกมีความรู้และทักษะตรงคัดกรอง ส่งต่อ และดูแล
  - 3.เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการตรวจรักษาที่มีคุณภาพ
  - 4.เพื่อลดความเสี่ยงการเกิดภาวะตาบอดจากต้อกระจก (Blinding cataract) ในกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน

- 3.เป้าหมาย (โครงการระยะที่ 1)**
- 1.ตำบลต้นแบบ (นำร่อง) ในพื้นที่ 9 ตำบล ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ และมีความพร้อม ดังนี้
    - สามารถรับ-ส่งผู้ที่ได้รับการตรวจคัดกรองพบความเสี่ยงเป็นต้อกระจกเข้าพบจักษุแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัย
    - สามารถรับ-ส่งผู้ป่วยเข้ารับการผ่าตัดต้อกระจก
    - สามารถรับ-ส่งผู้ป่วยมารับการตรวจหลังการผ่าตัดต้อกระจก 1 สัปดาห์
    - สามารถรับ-ส่งผู้ป่วยมารับการตรวจหลังการผ่าตัดต้อกระจก 4 สัปดาห์
  - 2.ผู้สูงอายุทุกคนในพื้นที่ 9 ตำบลต้นแบบได้รับการตรวจคัดกรองโรคต้อกระจก
  - 3.ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคต้อกระจกในพื้นที่ 9 ตำบลต้นแบบได้รับการผ่าตัดรักษา
  - 4.ผู้ป่วยหลังผ่าตัดต้อกระจกทุกคนในพื้นที่ 9 ตำบลต้นแบบได้รับการตรวจติดตามผลการรักษา

4.ระยะเวลาดำเนินงาน
พฤศจิกายน 2556 – มิถุนายน 2557

- 5.กลวิธีดำเนินงาน**
- 1.ประเมินสถานการณ์ปัญหาและความต้องการตามบริบทของพื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ
  - 2.สังเคราะห์รูปแบบและบทเรียนจากการผ่าตัดผู้สูงอายุโรคต้อกระจกแบบบูรณาการ จากวรรณกรรม และข้อมูลเชิง ประจักษ์ตามโครงการพัฒนาศักยภาพการคัดกรองผู้สูงอายุโรคต้อกระจกใน PCU ของ NODE โรงพยาบาลเทพรัตน นครราชสีมา ปีงบประมาณ 2556 ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นในเดือน เมษายน 2556 ที่ผ่านมา
  - 3.ออกแบบการดำเนินงานร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งในด้านบุคลากร และ ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินงาน
  - 4.เสนอขออนุมัติโครงการต่อคณะกรรมการบริหาร
  - 5.ลงมือปฏิบัติและประเมินผลตามตัวชี้วัดโครงการ
  - 6.คงไว้เพื่อความยั่งยืน มีพัฒนาการ และขยายผลบทเรียนที่ได้รับในระยะต่อไป

- 6.กิจกรรม**
- 1.ประชุมชี้แจง/รับสมัครตำบลสมัครใจ (นำร่อง) ให้เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย สาธารณสุขอำเภอ ใน NODE, ประธาน CUP ใน NODE ผู้รับผิดชอบของ สปสช.เขต 9 นครราชสีมา และนายก อปท.ใน NODE
  - 2.ประสานความร่วมมือและจัดประชุมปรึกษาหารือกลุ่มผู้บริจาคในการจัดหาเครื่องมือผ่าตัดต้อกระจก
  - 3.อบรมเชิงปฏิบัติการพยาบาลวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ประจำ รพ.สต.พื้นที่ตำบลต้นแบบที่เข้าร่วม โครงการ ในการตรวจคัดกรอง การส่งต่อรักษา การติดตามผลการรักษา
  - 4.อบรมเชิงปฏิบัติการ อสม.,อผส.(อาสาสมัครดูแลสุขภาพ) ทุกหมู่บ้าน และชุมชนในพื้นที่ตำบลต้นแบบที่เข้าร่วม โครงการ ในการตรวจคัดกรอง การส่งต่อรักษา การเยี่ยมติดตามผลการรักษา
  - 5.อสม.,อผส.,พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในพื้นที่ตำบลต้นแบบออกดำเนินการตรวจคัดกรองโรค ต้อกระจกในกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน

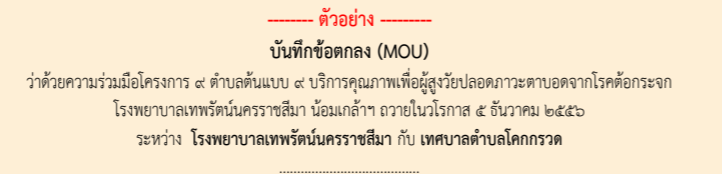
- 6.รพ.สต.ส่งต่อผู้ที่มีความเสี่ยงโรคต้อกระจกพบจักษุแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัย นัดหมายผ่าตัด
- 7.ผู้ป่วยต้อกระจกเข้ารับการผ่าตัด
- 8.ผู้ป่วยรับการตรวจติดตามผลหลังผ่าตัดต้อกระจก/ประเมินผล
- 9.รายงานคณะกรรมการบริหาร
- 10.จัดเวทีประชุมคืนข้อมูลบทเรียนที่ได้รับสู่ชุมชน
- 11.เชิดชูเกียรติตำบลต้นแบบโดยมอบประกาศเกียรติคุณในเวทีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการจังหวัด นครราชสีมา และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชน

จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๙ นครราชสีมา

- 8.ผลที่คาดว่าจะได้รับ**
- 1.มีและสามารถนำบทเรียนการผ่าตัดต้อกระจกแบบบูรณาการขยายผลสู่พื้นที่ตำบลต้นแบบอย่างมีคุณภาพ
  - 2.ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบบริการตรวจรักษา และดูแลผู้สูงอายุโรคต้อกระจกมีศักยภาพในการดำเนินงาน
  - 3.ผู้ป่วยต้อกระจกสามารถเข้าถึงบริการที่ดี ได้รับการผ่าตัดรักษาในระบบบริการที่มีคุณภาพ
  - 4.ไม่เกิดภาวะตาบอดจากโรคต้อกระจก (Blinding cataract) ในกลุ่มผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ
  - 5.มีเครื่องมือเครื่องใช้เพียงพอในการสนับสนุนบริการการผ่าตัดต้อกระจก

- 9.การประเมินผล**
- 1.ข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุในตำบลต้นแบบที่ได้รับการตรวจคัดกรองโรคต้อกระจก
  - 2.ข้อมูลจำนวนผู้ที่มีความเสี่ยงโรคต้อกระจกที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยโดยจักษุแพทย์/ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด
  - 3.ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยได้รับการตรวจติดตามผลหลังผ่าตัด ระยะ 1 สัปดาห์
  - 4.ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยได้รับการตรวจติดตามผลหลังผ่าตัด ระยะ 4 สัปดาห์
  - 5.ผลการรักษาและภาวะแทรกซ้อน
  - 6.รายงานผลและสรุปบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินงานของตำบลต้นแบบ เมื่อสิ้นสุดโครงการ
  - 7.เครื่องมือเครื่องใช้ในการสนับสนุนบริการการผ่าตัดต้อกระจก

10.ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ
ร้อยละ 100 ของตำบลต้นแบบบริหารจัดการ 9 ระบบบริการรักษาโรคต้อกระจกได้อย่างมีคุณภาพ

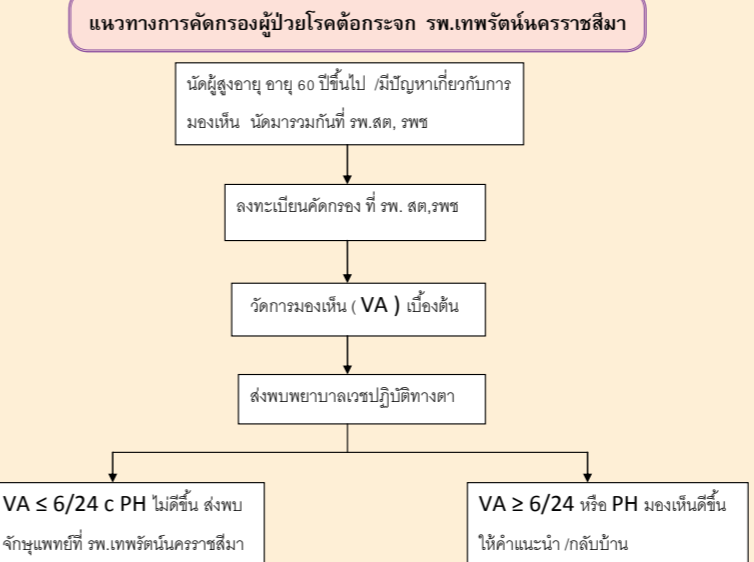
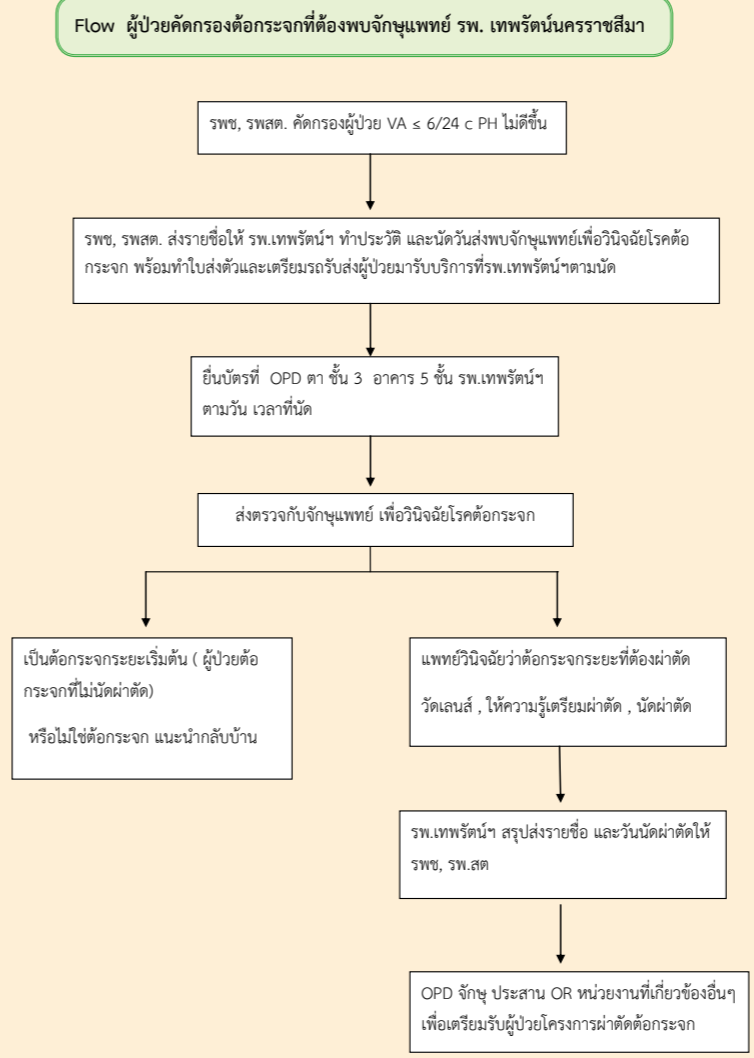
บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ทำขึ้น ระหว่างโรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมากับเทศบาลตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา

- ข้อ ๑. เทศบาลตำบลโคกกรวด** ร่วมมือกับโรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมา ดังนี้
- ๑.๑ ส่งเสริม/สนับสนุน การจัดอบรมตรวจคัดกรองโรคต้อกระจกแก่บุคลากรด้านสุขภาพ และเครือข่าย อาสาสมัคร ใน พื้นที่รับผิดชอบ
  - ๑.๒ ส่งเสริม/สนับสนุนบุคลากรด้านสุขภาพ และเครือข่ายอาสาสมัครที่ผ่านการอบรมตรวจคัดกรองโรคต้อกระจก ออกดำเนินการตรวจคัดกรองโรคต้อกระจกกลุ่มผู้สูงอายุทุกคนในชุมชน

- ข้อ ๒. เทศบาลตำบลโคกกรวด** บริหารจัดการให้มีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ดังนี้
- ๒.๑ รับ-ส่ง ผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบ หลังตรวจคัดกรองพบความเสี่ยงเป็นต้อกระจก ให้เข้ารับการตรวจวินิจฉัยโดยจักษุ แพทย์ ณ โรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมา
  - ๒.๒ รับ-ส่ง ผู้ป่วยในพื้นที่รับผิดชอบ ให้เข้ารับการผ่าตัดต้อกระจก ณ โรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมา
  - ๒.๓ รับ-ส่ง ผู้ป่วยในพื้นที่รับผิดชอบ ให้มารับการตรวจหลังการผ่าตัดต้อกระจก ๑ สัปดาห์
  - ๒.๔ รับ-ส่ง ผู้ป่วยในพื้นที่รับผิดชอบ ให้มารับการตรวจหลังการผ่าตัดต้อกระจก ๔ สัปดาห์
- บันทึกข้อตกลงนี้ จัดทำขึ้นเมื่อ ๒ ฉบับ มีความถูกต้องตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านทำความเข้าใจตามข้อตกลงโดยละเอียด แล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ ต่อหน้าพยานและคู่สัญญาตั้งแต่วันที่ ๖ ฝ่ายละ ๑ ฉบับ ลงนาม ณ โรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(ลงนาม) (นายชัยสิทธิ์ มัทวานนท์) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเทพรัตนนครราชสีมา	(ลงนาม) (นายปริษา มิตรสูงเนิน) นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลโคกกรวด
(ลงนาม) (นายสมศักดิ์ กาญจนวัฒน์) กำนันตำบลโคกกรวด	
(ลงนาม) (นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒน์) ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	(ลงนาม) (นายวิชัย ชัดดีวิทยากุล) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา
(ลงนาม) (นายศักดิ์ชัย กาญจนวัฒน์) ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	(ลงนาม) (นายวิชัย ชัดดีวิทยากุล) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา

สามารถดาวน์โหลดรายละเอียดโครงการ ได้ที่
WWW.Thepparathospital.go.th
หัวข้อ : แผนงาน/โครงการ sw. - Hospital Plan/Project

- หมายเหตุ** เมื่อตรวจคัดกรองต้อกระจกแล้วความร่วมมือ รพ.สต,รพช ดำเนินการดังนี้
1. รพ.สต,รพช ช่วยวัดการมองเห็น (VA) ไว้ และคัดผู้ป่วยที่ VA ≤ 6/24 c PH ไม่ดีขึ้นหรือพบ พยาบาลเวชปฏิบัติทางตา ในรายที่มองเห็นดี แนะนำกลับบ้านได้เลย (ถ้า รพ.สต. ไม่สะดวก พยาบาลเวชฯ ตา จะไปวัด VA ในวันที่คัดกรองเอง)
  2. เมื่อคัดกรองได้ผู้ป่วยต้อกระจก และนัดส่งพบจักษุแพทย์ รพ.เทพรัตนนครราชสีมาจะรวบรวม รายชื่อส่งให้รพ.สต, รพช และขอความกรุณา รพ.สต,รพช ช่วยจัดรถรับส่งผู้ป่วยเพื่อมาตรวจ ที่ รพ.เทพรัตนฯ และในผู้ป่วยบัตรทอง กรุณาแนบใบส่งตัวด้วย ส่วนสิทธิอื่น ๆ ใช้สิทธิ์ตาม สิทธิของผู้ป่วย
  3. เมื่อพบจักษุแพทย์ และจักษุแพทย์นัดผ่าตัด รพ.เทพรัตนฯ จะรวบรวมรายชื่อผู้ป่วยที่นัดผ่าตัด ขอความกรุณาจัดรถรับส่งผู้ป่วยมาผ่าตัดตามวัน และเวลาที่นัดผ่าตัด หลังการผ่าตัดผู้ป่วยต้อง นอนดูอาการหลังผ่าตัด ประมาณ 4 – 6 ชั่วโมง ที่ห้องผู้ป่วยจักษุ ชั้น 10 ของตึก 10 ชั้น เมื่อครบกำหนดเวลา ญาติ หรือ รพ.สต สามารถรับผู้ป่วยกลับบ้าน ในเย็นวันที่ผ่าตัดได้เลย (ไม่ต้องนอนค้างที่ โรงพยาบาล)

